

DATO
5. juni 2026

Demografinotater på Voksenspecialenhedens område (budget 2027-2030)

Notatet her beskriver den demografiske udvikling på Voksenspecialenhedens område, herunder de økonomiske konsekvenser for Kalundborg Kommune til budget 2027-2030.

1. Konklusion

Voksenspecialenheden oplever fortsat et økonomisk pres, dels på baggrund af demografiske udfordringer, men særligt i forhold til stigende kompleksitet og dermed stigende gennemsnitlige udgifter, særligt for de længerevarende botilbudsformer.

Med prognoserne for 2027 og overslagsår, vil der være brug for en yderligere tildeling af budget på 19,6 mio. kr. i 2027 til konto 5.

Demografipuljen på konto 6 er holdt ude af alle beregninger og prognoser. Den er derfor ikke med i vurderingen og står derfor tilbage med det fulde budget på 9,0 mio. kr.

2. Beskrivelse af området

Udvikling og perspektiver

Den generelle udvikling, både på landsplan og i Kalundborg Kommune, viser at udgifterne til det specialiserede område fortsat stiger og dermed fortsætter den hidtidige udvikling. Det økonomiske pres stammer fra en kombination af demografi og en fortsat stigning i borgere med mere komplekse behov. Den udvikling vil fortsætte.

Tabel 1 – Udviklingen i udgiftsbehovet i 2027-priser

	2026 marts	2027	2028	2029	2030
Udgiftsbehov i 2027-priser	387.673.310	399.791.043	406.042.430	413.725.031	420.563.251
Administrativt budget i Opus		380.193.300	379.998.800	379.998.800	379.998.800
Merudgifter i forhold til budget		19.597.743	26.043.730	33.726.231	40.564.451

Kilde: Egne beregninger og KMD Opus

Prognoserne pejder i retning af at udgifterne vil stige med ca. 6-7 mio. kr. årligt, udover pris- og lønfremskrivingerne, ud fra en alt andet lige betragtning.

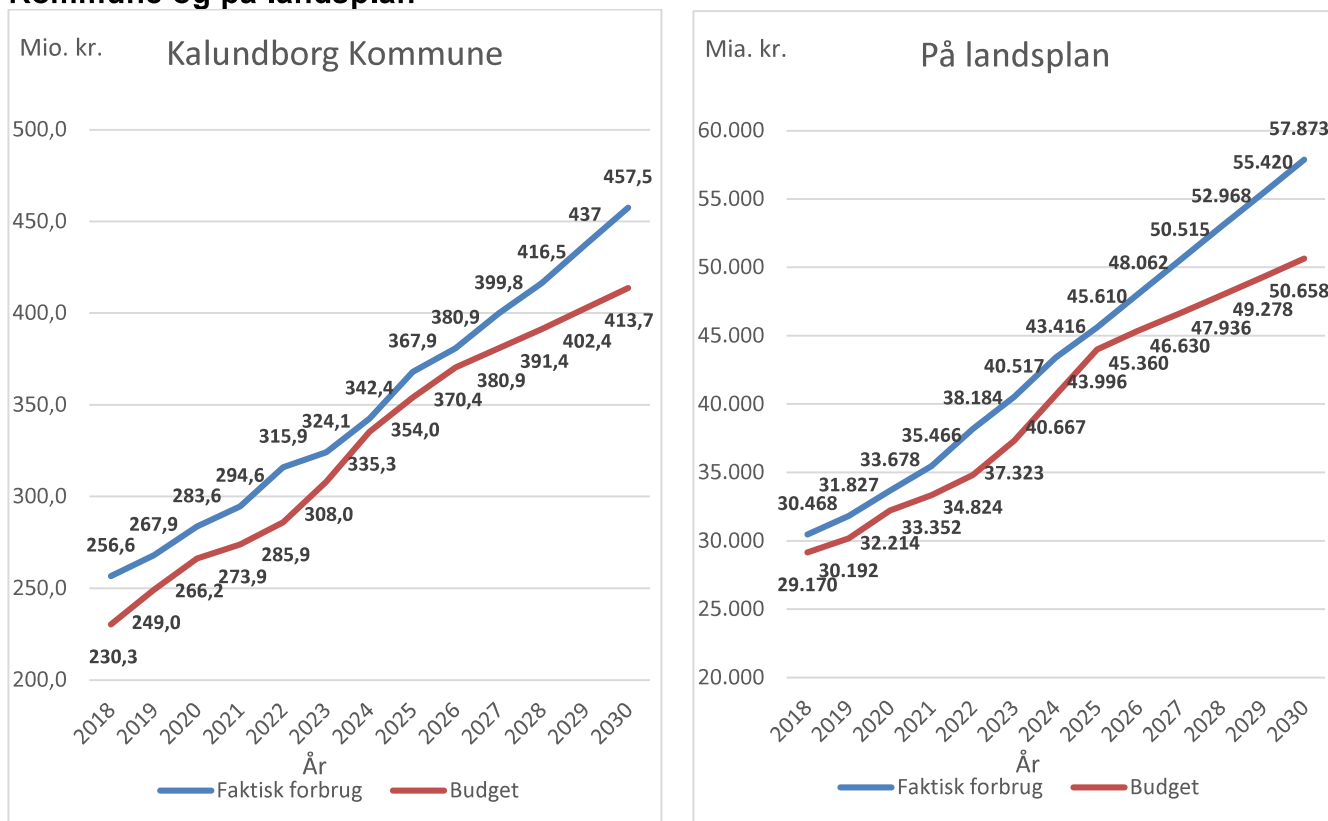
Kontakt

Sagsansvarlig:
Økonomistaben
Økonomi

Kalundborg Kommune
Holbækvej 141 B
4400 Kalundborg

Denne tendens er generel og udviklingen i faktisk forbrug og budgetter, har stort set samme forløb såvel på landsplan, som i Kalundborg Kommune.

Figur 1 – udviklingen og forventninger til forbrug og budget i Kalundborg Kommune og på landsplan

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

Væksten i udgifterne på landsplan udgjorde 3,5% fra 2024 til 2025. Det svarer til 2,6 milliarder kroner. Kalundborg Kommune har for samme periode en stigning på 2,8%, altså har den været lidt mindre end den samlede udvikling i for hele landet.

Udgiftsfordelingen udvikler sig løbende og forskydes imellem de forskellige paragraffer, men over tid viser opgørelserne, at udviklingen er størst i de længere-varende botilbudsformer og for midlertidige botilbud.

Tabel 2 – udviklingen i udgiftsfordelingen i mio. kr. 2021 - 2025

Områder	2021	2022	2023	2024	2025	Marts 2026
Aflastning	2,1	3,0	2,6	2,5	2,4	2,2
BPA og tilskudsordninger	10,5	10,2	11,4	13,1	14,9	15,2
Støtte i eget hjem	31,7	29,7	30,0	28,7	28,3	29,6
Botilbudslignende tilbud	97,7	113,0	136,3	150,7	154,6	164,2
Forsorgshjem	10,1	9,8	14,5	10,6	9,0	9,7
Krisecentre	7,1	12,9	11,0	8,9	10,1	8,6
Længerevarende botilbud	55,1	50,5	51,7	57,2	72,2	77,8
Midlertidige botilbud	74,4	79,2	71,0	68,2	85,3	76,3

Ledsageordninger og kontaktpersoner	3,9	4,8	5,4	5,1	5,6	5,5
Beskæftigelsestilbud	7,9	8,5	8,3	9,0	8,4	8,4
Aktivitets- og samværstilbud	19,5	19,3	20,1	23,5	24,6	26,0
I alt	320,1	340,8	362,3	377,6	415,4	423,5

Kilde: Aktivitetsrapportering til Socialudvalget

Udgifterne stiger til trods for at det samlede antal helårsmodtagere falder over samme periode.

Tabel 3 – udviklingen i antal af helårsmodtagere 2021 - 2025

Områder	2021	2022	2023	2024	2025	Marts 2026
Aflastning	9,4	10,1	8,3	7,5	5,8	7,0
BPA og tilskudsordninger	11,0	11,0	12,0	12,3	11,9	12,0
Støtte i eget hjem	513,3	522,5	483,7	453,3	447,8	454,7
Botilbudslignende tilbud	144,0	167,2	181,0	187,4	185,2	188,7
Forsorgshjem	17,8	16,8	22,2	17,5	15,1	16,1
Krisecentre	9,8	14,7	12,8	10,8	10,9	9,8
Længerevarende botilbud	52,6	42,0	42,0	41,9	48,7	51,7
Midlertidige botilbud	98,4	97,9	90,9	86,8	93,3	81,9
Ledsageordninger og kontaktpersoner	129,0	137,0	134,0	141,0	141,8	140,2
Beskæftigelsestilbud	80,6	80,5	83,5	87,3	81,9	74,6
Aktivitets- og samværstilbud	99,5	94,7	93,0	87,9	89,2	87,9
I alt	1.165,4	1.194,4	1.163,4	1.133,7	1.126,1	1.124,6

Kilde: Aktivitetsrapportering til Socialudvalget

Når de 2 tabeller sammenlignes, bliver det tydeligt at tabellerne umiddelbart udvikler sig i hver sin retning, men hvis fokus rettes imod botilbudslignende tilbud, længerevarende og midlertidige botilbud, bliver det dog tydeligt at der her sker en forskydning, som har stor indflydelse på den samlede økonomi. Dels stiger antallet af borgere i botilbudslignende tilbud og længerevarende botilbud, dels falder antallet af modtagere af midlertidige botilbud betydeligt og dermed udgifterne til området.

De længerevarende botilbudsformer

Som tidligere nævnt ses en stigning i antallet af borgere på de længerevarende botilbudsformer. Det udgør en særlig udfordring, netop fordi der er tale om længerevarende tilbud. Altså har borgerne et retskrav i forhold til at blive boende, så længe borger selv ønsker det, eller livet ud.

Tabel 4 – Udvikling og prognose for helårspersoner og gennemsnitspriser 2026 – 2030

		2026 marts	2027	2028	2029	2030
Botilbudslignende tilbud	Helårspersoner	188,7	203,0	210,0	217,0	223,0
	Gennemsnitspriser	869.943 kr.	917.693 kr.	968.282 kr.	1.013.747 kr.	1.059.212 kr.
	Helårspersoner	51,7	48,0	48,0	49,0	49,0

Længerevarende botilbud	Gennemsnitspriser	1.506.619 kr.	1.632.416 kr.	1.712.037 kr.	1.800.107 kr.	1.888.177 kr.
-------------------------	-------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Kilde: DSS, aktivitetsrapportering og egne beregninger

For botilbudslignende tilbud, som omfatter botilbud efter almenboliglovens §105 og tilsvarende tilbud i private regi, er der både tale om et stigende antal helårspersoner og stigende gennemsnitspriser. De samlede udgifter udgør i 2026 ca. 164,2 mio. kr., til sammenligning forventes udgiften at være steget til 236,2 mio. kr. i 2030.

Der forventes ikke en tilsvarende stigning i antallet af borgere i længerevarende botilbud efter servicelovens § 108, til gengæld bærer området en ret høj gennemsnitspris, som forventes at stige væsentligt over årene. Det skal ses i lyset af at der i dette område benyttes meget specialiserede tilbud, og/eller at tilbuddene rummer borgere, som er dømt til at være i længerevarende botilbud.

De midlertidige botilbud

Benyttelsen af midlertidige botilbud, har været stigende over en årrække, men med et særligt fokus i 2024 og 2025 i sagsbehandlingen, er det lykkedes at knække kurven til 2026.

Tabel 5 – Prognose midlertidige botilbud §107

		2026 marts	2027	2028	2029	2030
Midlertidige botilbud	Helårspersoner	81,9	70,0	65,0	60,0	55,0
	Gennemsnitspriser	932.076 kr.	949.661 kr.	990.309 kr.	1.026.964 kr.	1.063.620 kr.

Kilde: DSS, aktivitetsrapportering og egne beregninger

I prognosen bliver effekten af det lavere antal sager delvist reduceret af stigende gennemsnitlige udgifter pr. sag. Det skyldes at de borgere som fremadrettet har brug for midlertidige botilbud, vil have større behov for støtte.

Udover beregninger på hidtidige til- og afgang er der indarbejdet forventet tilgang fra Børn og Familie. Det burde betyde at antallet af borgere og dermed udgifterne stiger, men i prognosen er der taget højde for det fremadrettede fokus på opfølgninger, forhandlinger og anvendelsen af egne tilbud, fremfor private, ligesom der er taget højde for en større anvendelse af §85 i netværkstilbud fremover.

Støtte i eget hjem

Tabel 6 – Prognose støtte i eget hjem §85

		2026 marts	2027	2028	2029	2030
Støtte i eget hjem	Helårspersoner	454,7	424,0	409,0	393,0	378,0
	Gennemsnitspriser	65.096 kr.	85.000 kr.	85.000 kr.	87.552 kr.	92.282 kr.

Kilde: DSS, aktivitetsrapportering og egne beregninger

Der er lagt et særligt fokusområde i Voksenspecialenheden i 2026 i forhold til støtte i eget hjem. Fokus omhandler de borgere, som har modtaget meget lidt støtte igennem længere tid. Det fokus betyder at antallet af sager forventes at blive reducerede med

ca. 50 i løbet af 2026. Når prognosen i den forbindelse ikke lander på 405 borgere i 2027, men 424 borgere, skyldes det som nævnt under midlertidige tilbud, at der aktivt arbejdes på at der anvendes støtte i eget hjem, fx også i form af netværkstilbud, fremfor de noget dyrere løsninger i midlertidige botilbud.

Udover de nævnte tiltag som er indarbejdet i prognoserne, vil der være flere opmærksomhedspunkter i forhold til økonomien, som er en del af de forskellige aftaler mellem forrige Regering og forskellige partier på tværs i Folketinget, samt vedtagne reformer. Hertil skal lægges den nuværende Regerings aftale om regeringsgrundlag. Da de endnu ikke er udmøntede i konkrete lovforslag, er det ikke muligt at sætte økonomiske forventninger for dem.

Af tiltag og aftaler, som kan få betydning for økonomien, om ikke i 2027, så i hvert fald i et eller flere af overslagsårene, skal her nævnes:

- Afklaringspladser, som bliver økonomisk kompenseret igennem bloktilskud
- Akuttilbud, en "kan"-opgave, som kompenseres igennem direkte tilskud efter objektive kriterier, som skal aftales med KL
- Opsøgende gadeplansmedarbejdere, som bliver kompenseret via direkte tilskud efter objektive kriterier, som skal aftales med KL
- Udbudspligt for forsorgshjem og Herberger
- Mobile udsatte-enheder, som vil blive udmøntet via en ansøgningspulje
- Tiltag om opgør med snyd og svigt på sociale tilbud, herunder udvidede beføjelser til Socialtilsynene
- Udmøntning af hensigterne i den ny Regerings aftalte regeringsgrundlag, herunder fx flytning af opgaven omkring særligt specialiserede indsatser, forebyggelse, gratis specialtandpleje til førtidspensionister
- Udvidelse af refusionsordningen for Housing First til at omfatte alle hjemløse
- Udvidelse af perioden for refusion for borgere i forsorgshjem fra 90 til 120 dage

3. Budgetforudsætninger 2027-2030

Voksenspecialenheden har igennem alle årene været tildelt en ramme, som er blevet justeret i forhold til prognoser på hovedparagraffer fra år til år, med udgangspunkt i mulighederne i de politiske målsætninger, økonomisk råderum og prioriteringer.

Til budget 2027 har Voksenspecialenheden udfærdiget en prognose for den forventede udgiftsudvikling pr. paragrafområde, med udgangspunkt i aktivitetsrapporteringerne 2021 og frem til marts 2026. Prognosen er justeret med viden og tiltag, som skubber resultatet af prognosen. Det kan fx ekstraordinære fokusområder i 2026, som endnu ikke har effekt i en prognose, tiltag som der arbejdes med nu eller tiltag som forventes igangsat tidligt i 2027.

Prognosen er understøttet af en belysning af til- og afgang gennem årene. Hvis der har været et mønster i det, er det indarbejdet i prognosen.

Tabel 4 - 6 ovenfor illustrerer forudsætningerne for beregningen af udgiftsbehovet for de paragraffer, som forventes at være udgiftsdrivere i 2027 og overslagsårene.

4. Risikovurdering i forhold til budgetoverholdelse

Overordnet set

De mange aftaler, reformer og delaftaler som endnu ikke er konkretiserede og udmøntede, bør nævnes som mulige risici i forhold til budgetoverholdelse. Hvis og når de kompenseres via DUT og bloktilskud, vil der altid være risiko for de enkelte kommuner ikke kompenseres i tilstrækkeligt omfang. Det har fx været tilfældet med nedsættelse af refusionsperioden for forsorgshjem. Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt at få et samlet overblik over, hvilke der kan få en effekt i 2027, men der vil komme ændringer i en eller anden udstrækning. Uanset vil nogle tiltag komme i overslagsårene.

Housing first

Der er fortsat risiko for at Voksenspecialenheden har et større refusionsbortflad, end det som er kompenseret hidtil via DUT-midlerne. Der arbejdes fortsat målrettet med sagsbehandlingen omkring hjemløse og Housing First. Det har været muligt at finde flere boliger i løbet af 2026 end tidligere og det har haft en gavnlig effekt, om end det ikke har været helt tilstrækkeligt, til at dække den manglende compensation.

Kompleksitet i sager

Om end den anvendte prognosemodel i 2027 tager bedre højde for stadigt stigende udgifter til komplekse sager, vil der være risiko for at der vil opstå sager, som er særligt dyre og derfor kan påvirke økonomien i negativ retning.

Domme til borgere

Når borgere får en dom, kan økonomien gå begge veje i Voksenspecialenhedens regi. Hvis borger dømmes til ophold i Kofoedsminde, vil der udelukke være udgifter til beskæftigelses- eller aktivitetstilbud, men hvis borger dømmes til ophold i kommunens regi, er det altid forbundet med ret store udgifter. En enkelt sag kan derfor give betydelige økonomiske udsving.

Uerholdelige krav

En del borgere har gæld i Kalundborg Kommune, som omhandler egenbetaling i krisecentre, forsorgshjem, midlertidige botilbud og længerevarende botilbud. Det er Gældsstyrelsen som opkræver gælden hos borgerne og hvis de vurderer at borger aldrig bliver i stand til at betale, afskrives gælden derfra. Det bevirker at det afskrevne beløb udgiftsføres hos Voksenspecialenheden og afskrivningerne kan variere betydeligt fra år til år. I 2025 blev der udgiftsført ca. 0,5 mio. kr. i den forbindelse.

Reformernes betydning for drift og økonomi

Med de mange initiativer i reformer og aftaler er det på nuværende tidspunkt svært at forudsige de økonomiske konsekvenser. Nogle af dem vil få den konsekvens at der i en periode vil være et produktivitetstab i arbejdet med at få dem implementeret i forskellige dele af organisationen, ligesom de krav til data, som er en direkte konsekvens af en del af reformerne, også vil lægge beslag på ressourcer i Voksenspecialenheden for at kunne leve op til kravene.